

NØTTEKRÅKA

Idrett truer biologisk mangfold:

Kan virkelig litt mer idrett true livsgrunnet for 500 sauer og 90 storfe ved Jordbru?

Mathilde Solbakken, Hanna Vatnan og Ellen Oftedal Schwencke fra Bekkestua ble overrasket over plutselig å være "på landet" med mange kuer og sauer - bare noen steinkast fra Skuibakken. Vil neste generasjons barn få den samme muligheten? Les mer på side 3.

Les mer om dette:

Uten beitedyr gror Jordbru igjen

side 3

Nils Borchgrevink om naturvern

side 6

Isi – ingen utbygging?

side 10

Jordrottepolitikk

side 13

Husk årsmøtet!

tirsdag 21. mars
kl. 18
på Øverland Gård
**Prof. Carl August
Fleischer med
innlegg om bl.a.
markagrensen!**

se innlegget!

Er vi ikke synlige, så er vi usynlige

NIB GODT SYNLIGE I 2005

Gjennom vårt arbeid, blant annet med utfordringer som Isi-området, Jordbru, Fornebu, dobbeltsporet Sandvika-Lysaker og Jarmyra, har vi vist at vi er en konstruktiv bidragsyter når vanskelige saker skal klargjøres og avgjøres. Noe av det viktigste har vært vår evne til å tenke langsiktig, bidra positivt og skape dialog med ulike grupper som er involvert i sakene.

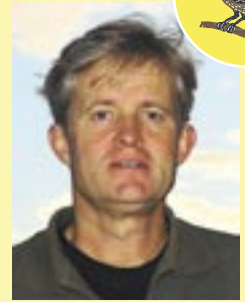
SYNLIGE! TYDELIGE! KONSTRUKTIVE!

Jeg ble meget stolt, på egne og NiBs vegne, da Budstikka nominerte meg til "Årets Navn 2005". Som leder er jeg nok den mest synlige av oss, men det er hele styrets samlede arbeid som har gjort dette mulig. NiB blir rett og slett bedømt som en positiv kraft i kommunen vår!

Jeg mener det er tre årsaker til at vi har oppnådd vår posisjon:

- VI ER SYNLIGE. En bevisst satsing mot media, politikere og administrasjon har gjort oss mer synlige. Vi har blant annet bidratt i en miljø-workshop for Storøya grendesenter på Fornebu – før en strek er tegnet!
- VI ER TYDELIGE. Det er lett å forstå oss og det arbeidet vi utfører. Vår utvikling av Nøttekråka, der vi når langt utover egne medlemsrekker, bidrar til å skape et tydeligere og mer positivt inntrykk av oss.

- KONSTRUKTIVE. Vi bidrar til å synliggjøre naturverdier og gode alternativer. Vår synliggjøring av blant annet sommerfuglfaunaen ved Isi avfallsanlegg (mer enn 780 forskjellige arter) har skapt en tettere dialog med viktige politikere, ikke minst representantene i Plan- og miljøutvalget.

TAKK TIL JERNBANEVERKET

Jeg har i et drøyt år hatt jevnlige møter med Jernbaneverket, vedrørende planleggingen av dobbeltsporet mellom Sandvika og Lysaker. Alle ønsker den mest miljøvennlige løsningen, og Jernbaneverket gjør det de kan for å synliggjøre alle sider ved de ulike alternativene. Arbeidet er vanskelig og tidkrevende, men dialogen mellom NiB og Jernbaneverket er svært god. Jeg vet at vi sammen skal finne løsninger, små og store, som skaper en minst mulig påkjenning for lokalmiljøene og naturen. Jeg vil takke Jernbaneverket for initiativet og ser frem til videre samarbeid.

Med hilsen
Jan Schwencke
Leder

NØTTEKRÅKA

Har du forslag til stoff?

Ta kontakt med:
Jan Schwencke, tlf. 67 12 01 78
E-post: jan@schwencke.net
Wenche Landaas, tlf. 67 14 30 76
E-post: wenche.landaas@c2i.net

Utgitt av:

Naturvernforbundet i Bærum (NiB)
Postboks 252, 1319 Bekkestua

Bankgiro: 1627 11 34243

Ansvarlig redaktør: Wenche Landaas
Utforming: David Keeping
Trykk: Haslum Grafisk AS

VIKTIG - våre hjemmesider:

www.baerumsnatur.no

Husk at vi legger ut fortløpende informasjon om aktuelle saker på våre nettsider. Her finner du også opplysninger om arrangementer i vår regi.

Johan Persbråten har 500 sauer og 90 storfe på beite. Ved en utvidelse av idrettsaktivitetene på Jordbru svekkes tilgjengeligheten til beiteområdene og beitearealet hans på Jordbru merkbart. Som den største sauebonden i Akershus er han redd for fremtiden til husdyrholdet i Bærum.

Foto: Jan Schwencke

Uten beitedyr gror også Jordbru igjen

Johan Persbråten er utryddingstruet*

*Hadde han tilhørt plante- eller dyreriket, hadde han vært på den nasjonale rødlista over utryddingstruede arter.

I Aftenposten 27. januar kunne vi lese at 45 000 mål dyrket mark har gått ut av bruk i Oslo, Akershus, Østfold og Vestfold – de siste fem årene. Systematisk flyfotografering viser at kulturlandskapene gror igjen mye hurtigere enn tidligere antatt. Dette har sammenheng med en sterk nedgang i antall beitedyr.

Omtrent 4/5 av arealreduksjonen skyldes gjengroing, resten nedbygging til veier og tomteformål. Fortsetter reduksjonen i samme tempo som nå, vil alt jordbruksareal i Oslo og Akershus i prinsipp være borte i løpet av ca. 170 år. Norge har forpliktet seg til å sikre sitt biologiske mangfold. Det er i kulturlandskapet det biologiske mangfoldet er virkelig rikt.

SNART IKKE HUSDYR OG BEITELAND IGJEN I BÆRUM

Johan Persbråten driver sitt økologiske bruk på Skui og har 500 sauer og 90 storfe på beite.

Ingen annen bonde i Bærum har flere husdyr og han er størst på sauehold i hele Akershus. Ved en planlagt videreutvikling av Jordbru til idrettsformål, kan det bli kroken på døren for Bærums eneste fulltidsbonde.

UTMARKA ER OGSÅ BEITE

Mens gressproduksjonen pågår, og gjerder sikrer at dyrene holdes borte fra jordene blant annet på Jordbru, er det utmarka som er beite, i henhold til eksisterende beiterett. Skitraseene som er planlagt under Ramsåsen i forbindelse med utvidelse av skiskytteraktivi-

tetene, vil ødelegge deler av dette viktige beiteområdet. Planlagt trialkjøring vil naturlig nok også presse husdyrene bort fra andre deler av utmarka – ikke bare der motorsyklene har sine traseer, men i hele området der motorstøyen forplanter seg. Fragmenteringen av området vil i tillegg hindre forflytting i landskapsrommet og hindre god utnyttelse av beiteressursene.

Ellen (10) fra Bekkestua synes det er morsomt og spennende å mate sauene på Persbråten ved Skui. Vil neste generasjon bæringer kun oppleve husdyr på TV?

Foto: Jan Schwencke

POLITIKERNE BESTEMMER

For å hindre gjengroing på Jordbru, så må beitingen *økes*, ikke *reduseres* slik som konsekvensen av forelagte planer vil føre til. Hvilket Bærum ønsker vi? Ser vi ikke at Jordbru har unike kvaliteter som bør bevares for etterleken? Politikerne bestemmer. En sentral del av Jordbru er allerede regulert til idrettsformål. Denne aktiviteten er på et nivå som er til å leve med, for både mennesker og husdyr. Spørsmålet er i hvilken grad idrettsaktivitetene også skal få styre den videre utviklingen i området. Tar politikerne sjansen på at Johan Persbråten og familien fortsetter som før, uansett?

NORGE RASER PÅ MILJØRANKINGEN

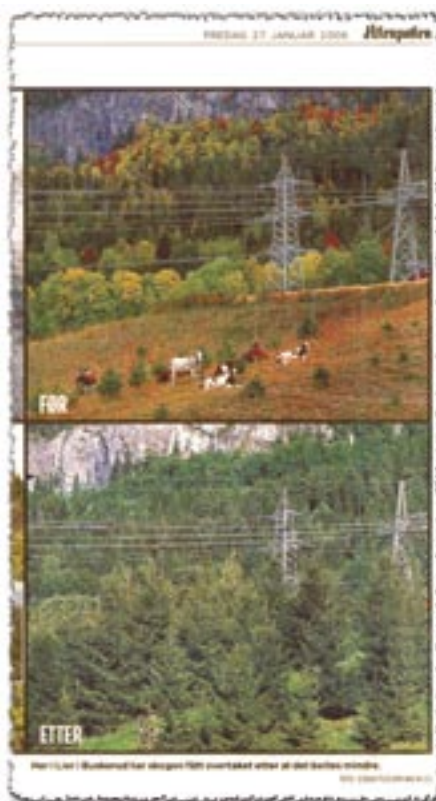
Norge raser nedover på "miljøranking" og er nå på 18. plass (fra annen plass i fjor!). Miljøvernminister Helen Bjørnøy sier at rapporten avslører at det er en betydelig jobb å gjøre for å sikre Norges biologiske mangfold og villmarksvern. Hun savner konkret handling og mindre snakk.

GODE ALTERNATIVER FINNES

Johan Persbråten etterlyser alternativer til en utvidelse av idrettsaktivitetene på Jordbru. Politikerne, ved Plan- og miljøutvalget,

har gjort det samme. Takket være et solid arbeid fra mange entusiaster i Skui-området, finnes det nå gode, ja sannsynligvis bedre, alternativer til både skiskytterarena og trialbane på Jordbru. La oss håpe at politikerne tar til fornuft og ser at området i størst mulig grad må bevares slik det nå er. Et Jordbru uten beitedyr og sin åpne karakter – takket være beitingen – vil miste sitt særpreg, sitt biologiske mangfold og sine unike opplevelsesverdier.

Jan Schwencke

Bonden Johan Persbråten har sendt et brev til Plan- og miljøutvalget, der han påpeker de dystre fremtidsutsiktene for hans familie og etterkommernes levebrød. Vi gjengir brevet her:

30. juni 2005

Plan og miljøutvalget

Ekspropriasjon av områder i reguleringsplan for Jordbru

Jeg viser til min høringsuttalelse av mai 2005 vedr. regulering av Jordbru til idrett.

Som eneste fulltidsbonde i Bærum og største eier av jordene i reguleringsområdet på Jordbru, vil jeg påpeke at mine landbruksinteresser i praktisk driftsform vil bli helt umulig å opprettholde hvis reguleringen blir gjennomført.

Adkomsten til beiteområdene mine sperres og store konflikter vil oppstå som følge av planlagte inngrep. Vår og høst beiter det rundt 500 sauer i området, pluss rundt 90 storfe, og ellers i hele sommerhalvåret beiter 25 storfe med nyfødte kalver der. Før 1. juni og etter 10. september kan ikke dyra beite inne i Vestmarka, ifølge en bruksordning. Med en fornuftig tankegang, ser en at jeg er avhengig av området som det er i dag.

Arealene mine og brukerinteressene mine blir ekspropriert bort i denne reguleringen. Hva med mine rettigheter?

Hele mitt uerstattelige livsverk vil være til ingen nytte og legges i grus for meg, min familie og etterkommere.

For meg er det helt uforståelig at dette må reguleres til idrett, når det finnes mye bedre alternativer andre steder. De alternativene har ikke jeg.

hilsen

Johan Persbråten

Vil utsikten mot Ramsåsen se slik ut om noen år? (Aftenposten, 27.01.06)

Ny lov skal sikre kulturlandskaper og naturmiljøer som Jordbru.

Det foreligger utkast til "Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (naturmangfoldsloven)". Den har nå vært ute til høring. Vi siterer fra denne loven, som vi mener har stor relevans i Jordbru-saken:

§9 (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på miljøet.

NiB mener det ikke forligger en samlet vurdering av konsekvenser for det helhetlige naturmiljøet på Jordbru, som er å regne som en viktig del av et større og helhetlig kulturlandskap. Dette gjelder også det siste, større antall beitedyr (storfe, sau og hest) i Bærum, som står i fare for å forsvinne eller sterkt reduseres ved større utvidelser av de aktiviteter som i dag utøves i området samt nye.

§10 (samlet belastning)

En beslutning skal vurderes ut fra den samlede belastning som naturmiljøet er eller vil bli utsatt for.

NiB mener at en slik samlet belastning ikke er redegjort for og at en slik vurdering må foretas før det videre arbeid med reguleringsplanen gjennomføres.

Nils Borchgrevink er født i 1918, ble medlem av Naturvernforbundet i 1946 og vært aktiv siden. Han fikk Naturvernforbundet i Bærums Miljøvernpris i 1975. I begrunnelsen stod det blant annet: "I en årrekke har han utdypet og klargjort viktige sider ved natur- og miljøvernet gjennom sine mange leserinlegg og artikler i aviser og tidsskrifter. Han har arbeidet målbevisst for turveier, sykkelstier og kollektivtransport og vært en ettertraktet turleder og foredragsholder."

Nils Borchgrevink (87):

”Jeg er like begeistret for alt det grønne rundt meg!”

Nils Borchgrevink sier at han ble født som natur- og kulturverner, lenge før disse begrepene hadde noen mening for folk flest. Den pensjonerte offiseren skriver stadig leserbrev i Budstikka og holder seg orientert om hva vi i Naturvernforbundet holder på med. Om vinteren går han fremdeles på ski, men nå bare rundt en tennisbane. Hva synes så den tidligere skogreisningsentusiasten om dagens Bærum?

GREVLING I HAGEN

”Vi har grevling og ekorn i hagen. Men det er lenge siden jeg har sett pinnsvin og fasan. Sopp finner jeg både her og der, så det er stadig mye å glede seg over. Jeg er opptatt av variasjon og er like glad i alt det grønne rundt meg. Park, parkskog, driftsskog og urskog – for meg har de ulike kvaliteter, men like stor verdi.”

FORANDRET MENING – EN GANG

Borchgrevink har sjelden skiftet mening, men ønsker å trekke

frem et eksempel. ”Opp til 1940 syntes jeg monoton granplanting var ok. Da innså jeg at dette rett og slett ikke kunne kalles skog”.

ET HJERTE FOR TURVEIENE

”Det er mange fine turveier i Bærum, men det kunne sett enda bedre ut,” sier Borchgrevink. ”Jeg flyttet til det landlege Høvik i 1949. Da kunne vi gå hvor som helst og jeg gikk til og fra marka på ski. Etter hvert som boligene og veiene trengte seg på, så jeg viktigheten av grønne ”strenger” fra sjøen og inn i marka. Dette ble

tydelig presentert for politikerne, men vi ser hvordan det har gått. Det har visst alltid vært vanskelig å tenke langsiktig og helhetlig.

ØVERLANDSELVEN EN PERLE

Jeg er spesielt glad i Øverlandseldalen. Den er nydelig. Jeg kaller elven ”Norges lille wienerwald”. Nå er det bygget mye på tvers og det er ikke lenger mulig å følge elven helt fra Engervannet og til marka. Dette er synd, men jeg hører kommunen har tanker om å fortsette turveien under Bærumsveien, videre oppover

venstre bredd av elven og finne en løsning for å komme under Kolsåsbanen. Dette er jeg glad for å høre. Lysakerelva på Bærums-siden er jeg også svært glad i, men synes det er trist at "Jarfyllinga", der Bærumsveien troner på toppen, hindrer ferdselen langs elven.

23 METER HØY SVARTORI HAGEN

Nils Borchgrevink og hans kone Sigrid bor i dag i et hus de bygget for 10 år siden i sin store og

"Tørre sjeler skriver ofte om hvor få det er å se nord i marka, og benytter statistikken som brekkstang for inngrep. De ser ikke meg, og om de så meg, ville det bare bli et klikk i telleapparatet. Hva de ikke ser, er at denne turen går jeg hele året, denne turen lever jeg av hele året. Vi er ikke i marka bare når vi er der, men like meget når vi ikke er der."

Nils Borchgrevink

rikholdige hage. Sønn og svigerdatter har overtatt hovedhuset på eiendommen "Skogly". Hagen, som heller ned mot jernbanen, er det reneste arboret. Her finnes et rikt utvalg av nåle- og løvtrær av ulik alder og opprinnelse. "Vi har

nok hatt bortimot 60 treslag, nå er det om lag 40 igjen," sier Nils. "Noe er gått ut, annet er ofret av hensyn til naboers og egne ønsker. Men de som ønsket fjernet blant annet en 23 meter høy svartor, møtte veggen." Det staselige treet står fortsatt som et karakteristisk landemerke i villastrøket på Høvik. "Det kan ligge mye naturglede i en hage," avslutter naturentusiasten Nils Borchgrevink.

Jan Schwencke

Nils Borchgrevink om naturvern i 1973:

"Mennesket – jordens eneste skadedyr!"

Avsnittene er hentet fra "Naturvernets systemikk" (Tidsskrift for Skogbruket bind 81 (2), 1973)

Når begynte naturvernet? De første jaktlover? Holzförsternes virke på 1700-tallet, da man for første gang begynte å innse at skogen ikke bare kunne høstes? Skogsakens oppsving fra midten av 1800-tallet? Vår første naturvernorganisasjon i 1914?

YELLOWSTONE 1872

La oss nøye oss med å fastslå at naturverntanken gradvis har vokset fra å omfatte nesten ingenting til å omfatte praktisk talt alt. Det er imidlertid tre årstall som i særlig grad markerer vesentlige faser i utviklingen.

- Det første er 1872, da Yellowstone nasjonalpark ble opprettet, en begivenhet som har vært banebrytende og som har satt spor etter seg over hele verden.
- Det annet er 1899, da vi totalfredet beveren og reddet vår stamme fra undergang, mens den svenske gikk tapt.
- Det tredje er vår naturvernlov av 1910.

TRANG FØDSEL I NORGE

Naturvernet fikk en trang fødsel i Norge, på tross av at friluftslivet slo tidligere an og fikk bredere oppslutning enn i andre land. Sverige fulgte USAs eksempel og opprettet sine første nasjonalparker ved århundreskiftet. Men hos oss fengnet ikke tanken: her var det da natur nok! På tross av at det var like meget i USA og Sverige. Hos oss omfattet naturvernet bare en liten krets av framsynte og ansvarsbevisste mennesker.

FREDNING ENESTE HJELPEMIDDEL

Naturvernet konsentrerte seg i sin barndom mest om det uberørte, det unike og om truede arter. Fredning var det eneste hjelpemiddel. Dette har like stor aktualitet i dag. Men samtidig som denne opprinnelige målsetning er beholdt, er nye problemer dukket opp: vann og luft, støy og lys, jord og gift, bilisme og arkitektur, befolkningseksplasjon og distriktsutbygging. Fra fredning av arter er vi kommet til vern av biotoper. Fra den fjerne og uberørte natur har naturvernet krøpet innover mot

byene, via landskap og friluftsområder. Denne ekspansjon er blitt så altomfattende at vi i dag kan si at *naturvern, det er alt som er riktig.*

DET LANGSIKTIGE FORAN DET KORTSIKTIGE

Naturvernet anser at en sivilisasjon som forgifter er en syk sivilisasjon, og at en sivilisasjon som ødelegger sine eksistensmuligheter er en ansvarsløs sivilisasjon. Derfor setter naturvernet

- det langsiktige foran det kortsiktige
- det globale foran det lokale
- det økologiske foran det økonomiske
- det almene foran særinteressene og
- ressursøkonomi foran "slit og sleng".

Naturvern er i dag et uttrykk for et langsiktig og allsidig syn på forholdet mellom oss og den natur – i ordets videste mening – som er en forutsetning for vår eksistens – legemlig og åndelig.

VI UTRYDDER ARTER

Mennesket er den eneste art som kan føle skyld og ansvar, al-

likevel er vi den eneste art som kan utrydde andre arter. I de siste 2000 år – en brøkdell av et sekund av evigheten – har vi utryddet 200 varmlodige arter, eller en art pr. 10 år. Verre er det at denne utryddelse foregår i et stadig raskere tempo, slik at vi nå er kommet opp i en utryddeshastighet av en art pr. 8 måneder. I dag er mange hundre varmlodige arter i faresonen, for ikke å snakke om andre dyrearter og planter.

Nils Borchgrevink
1973

Foto: Jan Schwencke

Det enkle friluftsliv – på parti med miljøet

Som det fremgår av våre bilder og reportasjer fra både Jordbru og Jarmyra, er det ikke alltid uproblematisk når idretten ønsker store områder for å utfolde seg. En del idrettsanlegg bidrar til å forringe kvalitetene i enestående og naturskjønne omgivelser, eller i frodige grønne lunger i bebygde strøk.

Idrettsanlegg er areal- krevende

Det er grunn til å rope et varskumens vi ennå har uberørte sammenhengende naturområder eller små oaser i vår nærhet. Jordbru og Jarmyra er kun et par eksempler. Hvis vi ser på fremtidige planer for kommunens arealer, finnes en arealkategori som heter

”fremtidige idrettsanlegg”. Her fremgår følgende planer for idrettsanlegg:

- Jordbru – ca. 480 mål inkludert ca. 150 mål i eksisterende skytebaner (marka)
- Gjønnes gård – ca. 80 mål dyrket mark
- Nordhaug – ca. 50 mål dyrket mark
- Rud-Hauger – idrettspark på ca. 80 mål på opprinnelig dyrket mark
- Fossum – noen mål dyrket mark
- Vestre Jong/Bjørnegård – to fulle fotballbaner samt to fler-

Jarmyra i dag – åpen slette for alle.

Foto: Jan Schwencke

Vil Jarmyra se slik ut om noen år? Her er kunstgressbane manipulert inn i bildet med reelle mål.

bruksområder for idrett på et riggområde som skal tilbakeføres til landbruksjord

- Krydsbybakken – ca. 70 mål til utvidelse (marka)
– og vi avslutter med kunstgressbane på Jarmyra som ikke fremgår av arealkartet.

I en slik sammenheng ser vi at idrettsanleggene utgjør en trussel mot våre natur- og kulturverdier.

Det enkle friluftsliv – hvorfor har det tapt terreng?

I motsetning til idretten, får ikke det enkle friluftsliv den oppmerksomhet det fortjener – hverken i form av økonomiske bidrag eller politisk vilje og tilrettelegging. Statlige bidrag til idrettens organisasjoner består av helt andre summer enn det friluftslivorganisasjonene blir til del. Årsakene til dagens situasjon er ikke minst av historisk og politisk art, og følgene er blitt en marginalisering. Kanskje har friluftslivinteressene

også manglet et samlende og slagkraftig talerør?

Lav status

Summen av dette er at det enkle friluftsliv i dag fremstår med lav status. Noe det snakkes lite om, og er liten bevissthet om. - Det enkle friluftsliv ville garantert bli vinneren for miljøet, hvis idretten skulle konkurrere med friluftslivet. Men kanskje er det nettopp slik, at det enkle friluftsliv tar avstand fra konkurranse og den kommers som gjerne følger med, og heller bygger på motsatte verdier, som preges av stillhet og respekt for flora og fauna ved ferdsel i skog og mark. Dette er verdier vi burde "selge" og som burde få mye større oppmerksomhet.

Det enkle er ofte det beste

I "Friluftslivets år 2005" fikk vi oppleve arrangementer av ikke-idrettslig karakter. Bærum LA 21-turveiselskap og Natur- og idrettsforvaltningen i Bærum gikk

sammen om å velge "månedens turvei" i nærmiljøet, i hver av årets tolv måneder. Med godt fottøy og niste i sekken, spaserer folk langs bekkedrag, over jorder og langs skogholdt, mens kjentfolk og eksperter fortalte om kulturminner og naturen langs den utvalgte turveien. Enkelt og godt, sunt og interessant. Et tiltak som ikke er avhengig av skjemmende og miljøødeleggende installasjoner, og et eksempel til etterfølgelse.

Ledende på miljø?

Hvis vi ønsker å være en miljønasjon, for ikke å si en ledende miljøkommune som Bærum har tatt mål av seg å være, burde vi revurdere vår oppfatning av det enkle friluftsliv, dyrke det og arbeide for at det får den plass det fortjener. Ringvirkningene ville spre seg som ringer i vann – for trivselen, for kulturlandskapet og det biologiske mangfold.

Wenche Landaas

Fem nominerte til Miljøvernprisen 2005

På årsmøtet til Naturvernforbundet i Bærum, 21. mars, vil vi offentliggjøre hvem som har vunnet NiBs Miljøvernpris 2005. Styret har denne gang nominert fem kandidater:

Morten Bergan ("Mr. Fornebu")

For hans mangeårige arbeid for å sikre de grønne verdiene på Fornebu. (*Nøttekråka nr. 2/2005*).

Per Seglen

For hans omfattende arbeid med kartlegging av sommerfuglfaunaen, vegetasjonen og insektlivet på Isi. (*Nøttekråka nr. 1/2005*).

Jong Vel

For deres konstruktive arbeid med å utvikle egen reguleringsplan og redusere ABBLs omfattende boligplaner på Søndre Jong. (*Også nominert i fjor*).

Johnny R. Pedersen

For hans innsats for Naturhuset på Lilløyplassen (Fornebu) generelt og for arbeid rettet mot barn gjennom Juniorgruppa på Lilløyplassen spesielt. (*Nøttekråka nr. 2/2005*)

Morten Heldal Haugerud

For hans konstruktive ledelse (leder av Skui Vel) og bidrag for å sikre Jordbru-området på dagens allmenntilgjengelige aktivitetsnivå og utarbeidelse av gode alternative løsninger for plassering av skiskytteranlegg og trialanlegg på området. (*Mer om Jordbrusaken i Nøttekråka nr. 2/2005 og i dette nummer, side 3*)

For mer informasjon om NiBs årsmøte, se eget bilag i dette nummer av Nøttekråka.

Vinnerne av miljøvernprisen 2004 var Aksjon for drift av Kolsåsbanen

Foto: Z. Fey

Isi-området er en del av kulturlandskapet som strekker seg fra Frogner-Tandberg og nordvestover mot Kjaglia.

Foto: Jan Schwencke

Ingen utbygging på Isi likevel?

Bærum kommune har i lengre tid arbeidet med en reguleringsplan for et utvidet avfallsanlegg på Isi. Naturvernforbundet i Bærum (NiB) har engasjert seg i saken for å spare mest mulig av kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet i området. Nå kan vi også få hjelp av EU.

Isi-området er en del av kulturlandskapet som strekker seg fra Frogner-Tandberg og nordvestover mot Kjaglia. Det biologiske mangfoldet er godt dokumentert gjennom to rapporter som professor Per Seglen har utarbeidet for NiB.

Moderne avfallshåndtering og avslutning av deponiet

Tidligere var Isi forbundet med et uttrivelig søppelinferno. "Isi-trekket" av kråker og måker var et velkjent fenomen. Avfallsløsningen den gang var å fylle igjen ravinedaler i kulturlandskapet. Dette skjedde også på Skui, to steder på Øverland og på Gjønnes. Forutsetningen var at områdene skulle tilbakeføres til landbruk. Med dagens avfallsløsning framtrer Isi nå på en langt mer tiltalende måte. Deler av området er tilbakeført til jordbruk (Isi I) og deponering skjer bare med masser som ikke

skal være forurensende. For øvrig er anlegget i hovedsak et mottaksanlegg for sortert avfall.

Reguleringsplanen for det utvidete avfallsanlegget på Isi har versert i flere år. Men nå har Fylkesmannen i Oslo og Akershus i kraft av nye EU-regler for avfallsdeponier, innført strenge krav til bunn- og sidetetting av deponier med hensyn til avrenning. Denne saken har fått en svært liten plass i debatten som har pågått.

Bærum kommune har ikke lagt fram noe utbyggingsalternativ uten deponi og søkte Fylkesmannen om fortsatt drift av deponiet, men fikk avslag. En påfølgende anke ble trukket tilbake etter at Fylkesmannen presiserte betingelsene for opphør og avslutning av deponiet. Mottak av nytt avfall må derfor opphøre innen 1. juli 2007.

Redusert arealbehov

En nedleggelse av deponiet vil medføre frigjøring av areal på det nåværende avfallsområdet. Dette fører til at arealbehovet for et avfallsanlegg som tilfredsstiller EU-reglene, blir begrenset. Derfor arbeider Bærum kommune med en helt ny reguleringsplan for området. Etter det vi har brakt på det rene, vil denne planen bli lagt fram i løpet av vinteren/våren. Ifølge en slik plan vil Isi fortsette som et mottaksanlegg for sortert avfall. De forventede begrensede

Trygve Chr. Hansen
Foto: Jan Schwencke

deponeringsmengdene må sendes ut av kommunen. Blandet avfall vil også måtte sendes ut for energigjenvinning. Når det gjelder kildesortering av matavfall, sitter Bærum kommune på gjerdet for å se hvilken løsning Oslo velger. Asker kommune har valgt sin egen løsning.

Kulturlandskapet og vernede områder rundt Isi

Rundt Isi er det nå tre lovfestede, vernede områder. Mot nord Enli edelløvsogreservat og det nye Isi barskogreservatet, og mot nordvest Kjaglia naturreservat, med nye utvidelser. I nedkant har vi Isielva som ikke har et lovfestet vern, men som tilhører Sandviksvassdraget med sin vannbruksplan. Vannbruksplanen er ment som en bevaringsplan. Og midt mellom disse vernede og bevaringsverdige naturverdiene, ligger altså Isi-området som har fått den ublide skjebne å bli Bærum's avfallsplass.

Nå som deponiet blir nedlagt, kan man spørre seg om det er riktig å fortsette med et sorterings- og omlastningsanlegg midt i et slikt verdifullt kultur- og naturlandskap.

Trygve Chr. Hansen

Store utfordringer på Fornebu

Naturvernforbundet i Bærum hadde spesiell fokus på Fornebu-området i fjor, ikke minst med tanke på naturreservatet som ligger som nabo til den kommende Fornebyen. Fornebyen vil i løpet av noen få år vokse til ca. 20 000 mennesker.

Vi ønsker å vise kvalitetene ved området, og samtidig bidra til at flora og fauna blir ivaretatt. Her følger noen glimt fra "hverdagen" i de naturskjønne områdene på Fornebu, både av positiv og negativ art:

En sjelden fugl og en hauk

På høsten ble en ny fugleart for Fornebu observert – en gråseiler – som til og med ble tatt av en hauk og unnsnapp dette angrepet skadet, men med livet i behold. En stor opplevelse for dem som fikk gleden av å bivåne hendelsen. Gråseileren ble ringmerket og sluppet fri. På Fornebu er det til nå observert 266 ulike fuglearter og flere kan være i vente hvis vi går mot et mildere klima.

Tre rådyr og noen løshunder

Ellers ble 2005 preget av to tragedier hvor til sammen tre rådyr ble jaget i døden av løshunder. Den første hendelsen i og den andre utenom båndtvangsperioden. Den siste grundig dokumentert i Budstikka. Begge hendelsene skjedde i naturreservat. Altså brudd på både Naturvernloven og Hundeloven. Til tross for at eier og hund ble funnet, og hendelsesforløpet bragt på det rene i det første tilfellet, ble anmeldelsen av forholdet lagt til side av politiet i Asker og Bærum. Dette synes vi er meget kritikkverdig og viser hvor vanskelig det er å verne om

naturverdiene i vår kommune! Selv i et naturreservat vil tilsynelatende verken lokalpolitikere eller politimyndighet ivareta viltets interesser på tilfredsstillende vis. Dette strider mot praksis i andre kommuner i landet hvor bøter på 5 000 kroner er blitt ilagt for langt mindre alvorlige forhold.

Noen av NiBs temaer for inneværende år

2006 vil bli et skjebneår for den videre utforming av Fornebu og for tilrettelegging av ferdsel i naturområdene der. NiB er aktive i prosessen og møtte planledelsen for Fornebu siste uke i januar for å diskutere en rekke forhold. På dagsorden fra NiBs side stod utforming av kirkegård, ivaretagelse av truede/fredede arter, driften av Lilløyplassen Naturhus, etablering av stinett, båndtvangbestemmelser og skjøtsel i naturreservatene,

informasjons-tiltak i terrenget, tilrettelegging av hvilebenk/grillplasser/natursti samt deltakelse i grendesentrenes aktiviteter og "Vill natt"-arrangementet i mai. Oppgavene står i kø, men stedet har mye å by på – her venter naturopplevelser for den som vil!

Interesserte kan nå gå inn på nettsidene www.lilloyplassen.net for å studere mangfoldet i naturen rundt Fornebulandet.

Frivillige som ønsker å delta i det som skjer på Lilløyplassen og området der, er velkommen til å ta kontakt med oss: torbjorn.endal@vetinst.no eller jan@schwencke.net.

Torbjørn Endal

Tegning: Tollef Kilde

Sandvikselva og dens kantsoner utgjør en rik biotop. Utviklingen av Sandvika fra tettsted til by, vil sette politikerne på en hard prøve.

Foto: Terje Jacobsen

Sandvika har mye verdifull natur å ta vare på

Sandvika har fått bystatus, ja vel, og noe famlende diskuteres det hvordan byen skal utformes. Så langt er det handel, samferdsel (E16 og E18 gjennom Sandvika) og boligbygging som har fått størst oppmerksomhet, mens Sandvikas naturverdier knapt er nevnt. For Sandvika har faktisk betydelige naturverdier å ta vare på. Det viser en rapport fra en kartlegging og verdisetting av naturtyper som Natur- og idrettsforvaltning fikk utarbeidet i 2004. Vi har fått tillatelse til å gjengi utdrag fra rapporten. Det var Stiftelsen Siste Sjanse som utførte arbeidet.

Fra rapportens sammendrag

Totalt innehar Sandvika et svært variert naturbilde med et stort antall arter knyttet til mange ulike naturtyper. De største verdiene er knyttet til skogsmiljøer på kalkholdig grunn samt til Engervannets viltverdier og vannets særegne brakkvannsmiljø.

Løkkeåsen er en av landets rikeste lokaliteter for sjeldne og truede markboende sopp med nær 30 registrerte rødlistearter. Ornitologene har kartlagt fuglefaunaen knyttet til Engervannet og 95

fuglearter er registrert. Engervannets store verdier knyttet til vilt, særlig våtmarksfugl, kan ivaretas ved at våtmarksarealene beskyttes, samt at fuglene ikke utsettes for stress ved økt ferdsel og nye installasjoner.

Sandviksvassdraget innenfor planområdet (kommunedelplan Sandvika) har en viktig funksjon som grøntkorridor i et urbant miljø. De forvaltningsmessige utfordringene her er knyttet til å ivareta og videreutvikle kantsoner og små grøntlommer langs elva.

Lokalitetene og en kort beskrivelse av deres naturverdier

Kjørbo I Parklandskap og allé med gamle trær av alm, lønn og lind.

Kjørbo II Parklandskap med alm (30 %), ask (10 %), lønn (15 %), lind (10 %), bøk (10 %) og bjørk (10%). Ellers innslag av eple, selje, hestekastanje, sommereik, rogn, blodbøk og lerk.

Kjørbo III Rik edelløv- og kalkskog. Undervegetasjonen i skogen består av varmekjære og næringskrevende arter som blåveis, nakkebær, liljekonvall, blodstorkenebb og mange flere.

Kjørbo IV Rik edelløvskog der hassel, lind, ask og lønn er de dominerende treslagene.

Engervannet Rik kulturlandskapsjø med rik flora ved innløp og utløp. Vannet antas å inneholde en rekke sjeldne ferskvannsinsekter. Våtmarken er viktig med betydning for overvintrende, trekkende og oversomrende vannfugler. Bare en liten del av vannet og dens kantsoner er innenfor området for kommunedelplan

Sandvika.

Løkkeåsen syd Lokaliteten utmerker seg som en av de rikeste kalkfuruskogene i Bærum av en viss størrelse. En velutviklet biotop med et stort antall svært sjeldne rødlistearter.

Løkkeåsen nord Hovedpreget på skogen er kalklavurtskog (kalkgranskog) med or-askeskog i søkkene. En velutviklet biotop med flere rødlistearter.

Lychesvingen Kalkfuru- og kalkgranskog på en liten, gjenstående knaus i et tett utbygget område. Av kravfulle karplanter kan nevnes liljekonvall, teiebær, blåveis, kantkonvall og markjordbær.

Jongskollen Rik edelløvsog og kalkskog. Vegetasjonen gjenspeiles i terrengvariasjonen. Krevende

karplanter som liljekonvall, teiebær, blåveis, markjordbær m. fl. **Jongskollen nord** Rik edelløvsog på liten inngjerdet knaus tett opp til jernbanen. Undervegetasjon med en del krevende arter som blåveis og marianøklebånd.

Kjørbokollen Liten gjenværende kalkskog og undervegetasjon med en del krevende plantearter.

Sandvikselva syd for Kirkerudbakken Utenom den kompakte bebyggelsen i elvas nedre deler har områdene rundt elva et mangfold av vegetasjonstyper. Elva er en viktig viltkorridor og en viktig korridor for mange fuglearter. En del fugler hekker i tilknytning til elva.

Hamang I Rik edelløvsog i skråningen mellom Bærum sykehus og

Hamang. Viktig viltbiotop.

Hamang II Rik edelløvsog i en bratt skråning. Tresjiktet er dominert av forholdsvis grov lind. Lind på kalkholdig grunn som det regnes som svært viktig å ta vare på.

Vis ansvar – ta vare på det store mangfoldet!

Totalt huser Sandvika et særegent og stort mangfold av både arter og naturtyper. Til politikerne har vi en appell: Vis ansvar og ta vare på disse verdiene til beste for bevaringen av artsmangfoldet som nasjonal arv, for Bærum og for dem som skal bo i og trives i Sandvika!

Finn Otto Kvillum

Naturvernforbundet i Bærum følger opp sin tradisjon med å gi Bærum politikere spalteplass i Nøttekråka. SV står for tur, og Terje Akerhaug, gruppeleder i SVs kommunestyregruppe, deler gjerne sine miljøverntanker med oss.

Jordrottepolitikk

Av Terje Akerhaug

Befolkningen i Bærum mister stadig grønne pustehull og har tapt en rekke grønne lunger opp igjennom tida. Jeg tenker for eksempel på Jong og Skallum. Nå står Jarmyra for tur. Idretten er den grådigste aktør når det gjelder å beslaglegge slike arealer til sine spesielle formål. De siste arealene var ved Nadderud og Bekkestua.

Det er noe rart med denne verden vi lever i. Før kunne vi spille fotball på grus. Det går ikke lenger. Jeg vet ikke helt hvorfor, men er det fordi unga kan få skrubbsår på

knea? Bærumidrettens grådighet og kommersielle interesser kjenner, etter mitt syn, svært få grenser. Det er klart vi trenger idrettsanlegg, men må vi ha nye anlegg for å kunne drive idrett, for eksempel fotball? Trenger vi energikrevende kunstgressbaner? Jeg mener at det er feil å bruke arealer, penger og energi på slike anlegg.

– Men Bærum har så store arealer, argumenterer idrettens fremste tillitsvalgte, og peker på hele marka. Eller på landbruksområder som kan passe bra til baner.

Dette er det jeg kaller for jordrottepolitikk! Argumentasjonen kan virke logisk i første runde. Men det er lite framsynt og ta slike arealer. Enten det er parker og friarealer eller inneklemt landbruksarealer. Disse gir oss pusterom i en kommune som blir stadig tettere, der livet løper raskere, menneskene er stressa og mer rastløse. Vi trenger å beholde de pustehullene og grønne lungene vi har igjen! Til beste for HELE befolkningen, unge som gamle. Tenk deg hvis noen ville lage kunstgressbane i ytterkant av Frognerparken. Hvilket helvetes rabalder skulle ikke det bli! Oslo har sine parker og friarealer som de verner om for hele befolkningen. Det er viktig å ivareta marka, men jeg hevder det er enda viktigere å verne de få pusteromma vi har i Bærum, enten det er Jarmyra eller inneklemt landbruksarealer. De utgjør verdier vi ikke kan få igjen. Uansett.

Jeg ønsker dere lykke til med årsmøtet og ber Naturvernforbundet legge vekt på bevaring av de grønne verdier i sitt arbeide framover.

Permanent metro på hele Kolsåsbanen?

Det kan bli permanent metro på hele Kolsåsbanen. Men hvorfor skal vi kjøre buss langs banen de neste tre til fire år, når det tar drøyt ett år å bygge metro?

1) PERMANENT OPPGRADERING AV KOLSÅSBANEN – her er status:

- **Oslo-siden av Kolsåsbanen** oppgraderes fra Montebello til Lysakerelven til full metrostandard med planfrie kryss og 6-vogns plattformer. Banen skal være ferdig i slutten av 2007. Når anleggsarbeidet begynner, er uvisst. Banen stenger derimot 1. juli 2006 fordi Oslo Sporveier AS trenger vognene til åpningen av t-baneringen.
- **Akershus/Bærums-delen av Kolsåsbanen:** I mai 2005 ga Akershus fylkeskommune konsulentfellesskapet Civitas i oppdrag å utrede en metroløsning på strekningen Kolsås – Lysakerelven. Utredningen skulle bli ferdig i september 2005, men blir ikke ferdig før i slutten av februar 2006. Utredningen skal behandles politisk av Akershus fylkeskommune, Bærum kommune og Oslo kommune. Hvis utredningen anbefaler en metroløsning, vil politikerne med stor sannsynlighet vedta å bygge metro. Både Akershus fylkeskommune og Bærum kommune må i så fall omgjøre sine tidligere bybanevedtak. (Bybane = treg trikk.) Konsekvensutredning med etterfølgende reguleringsplan skal så utarbeides. Deretter

Gjøannes stasjon. Foto: Jan Schwencke

skal oppdraget ut på anbudsrunde og kontrakter skal skrives før anleggsarbeidet kommer i gang. Hvis ”alt” klaffer, kan en tidligst komme i gang med anleggsarbeidet høsten 2007.

2) MIDLERTIDIG KOLLEKTIVTILBUD FRA 1. JULI 2006

- Det er en skandale, men det ser altså ut til at Oslo og Akershus fylkeskommune ikke klarer å oppgradere sine respektive banestrekninger samtidig! Dette kan føre til at Bærums-siden vil oppleve driftsstans på tre til fire år. Anleggsarbeidet tar drøyt ett år. Erstatningstilbudet til de reisende i Bærum i denne perioden er usikkert. Det kan bli en løsning med trikk+buss, som er 20-30 millioner dyrere enn en ren bussløsning, eller det kan bli en ren bussløsning via Bærumsveien.
- En direkte trikkeløsning fra Kolsås over Lilleakerbanen, til tross for Sporveiens overoptimistiske kjøretider, vil i kombinasjon med en bussløsning absolutt kunne utkonkurrere bilen i den lange stopp- og anleggstiden. Men det skal sies til fordel for buss-løsningen at hvis seriøse fremkommelighetstiltak (= å stenge Bærumsveien for biltrafikk i rushtiden!) gjennomføres mellom Kolsås og Jar,

er det mulig at bussdrift alene er det riktige erstatningstilbudet. Stenging av Brynsveien er av flere grunner svært problematisk og vi tviler sterkt på at vegmyndighetene eller Bærum kommune vil gjøre dette.

- Kanskje samferdselsministeren på ny kan bidra med meglings og oppmuntrende pengestøtte til partene? Bare på den måten kan vi unngå de verste løsningsene.

På lang sikt ser det lyst ut for Kolsåsbanen. Banen kan bli en sikker, rask, integrert del av Oslos metronett, med stor kapasitet. Men utsiktene til ”dobbel” anleggstid og et tregt og elendig erstatningstilbud tærer på humøret! Enda godt at vi i Aksjon for drift av Kolsåsbanen fikk Naturvernforbundet i Bærums Miljøvernpris i 2004! Prisen minner oss om hvor viktig Kolsåsbanen er, og den hjelper oss til å holde motivasjon og humør oppe!

Den 27. mars arrangerer Aksjon for drift av Kolsåsbanen åpent kveldsseminar i Bærum Rådhus om anleggsperioden og den ferdige metrorapporten. Se www.kolsasbanen.no.

Kirsti M. J. Alvik og Egil Dilkestad
Aksjon for drift av Kolsåsbanen

Byggeplanene på Fossum bruk – vedtak fattet i kommunestyret

Kommunestyret har nå bestemt at Fossum bruk helt eller delvis kan omdisponeres fra industri til boliger.

Helhetsplanen for Fossum-området tok utgangspunkt i et ønske fra grunneier Løvenskiold om å bygge over 1000 boliger og infrastruktur på en betydelig del av Fossum-jordene, og på det området som i dag benyttes til industri (sagbruksområdet). Helhetsplanen ble i 2004 fremlagt til offentlig ettersyn, og NiB sendte den 27.8.2004 inn sine kritiske merknader til planen:

“Fossum-området inneholder en så viktig del av Bærums verdier og kvaliteter innen landbruk, biologisk mangfold, kulturminner og friluftsliv, at NiB sterkt fraråder at området skal nedbygges.”

Vi pekte på de sterkt pressede jordbruksarealene som både lokalt og nasjonalt er av høy verdi. Det er også kjent at det befinner seg et stort antall historiske og verneverdige steder i Fossum-området, som opplagt vil bli skadelidende ved boligbygging. Vi tok videre opp noen betraktninger

rundt naturopplevelsene i området, hvor Lysakerelva, Bogstadvannet og Marka ble fremhevet.

Vedtaket

Kommunestyret fattet sitt vedtak om boligbygging på Fossum den 31.8.2005. Her er et utdrag av vedtaket:

“1. Fossum bruk kan helt eller delvis omdisponeres fra industri til boligformål. Omdisponeringen innpasses ifm. revisjon av kommuneplanens arealdel.

2. Forhold som antall boliger, plassering av evt. ny skole, lokalisering av utfartsparkering, trafikkregulering, tur- og gangveisystem, friområder samt tiltak for å bedre trafiksikkerheten for myke trafikkanter i området, og tilgjengeligheten til kollektive transportmidler og skole, avklares gjennom reguleringsplan/er.”

Det ble videre lagt inn noen punkter om Fossum idrettsforenings behov, sikring av strandsonen langs Bogstadvannet og Østervann mv.

Planer for boligbygging i kommunen

Vi har lyst til å minne om kommunestyrets behandling av kommuneplanens arealdel den 4.6.03, hvor ble det fattet følgende vedtak: **“Bærum kommunes boligbygging skal primært konsentreres om Fornebu, aksene Sandvika-Vøyenenga og på sikt Avtjerna”**

Vedtaket virker noe hult, all den tid det som aldri før planlegges og gjennomføres store og små boligprosjekter over hele Bærum. Løvenskiolds byggeplaner vil gjennom kommunestyrets vedtak føye seg inn i rekken av byggetiltak som sakte, men sikkert urbaniserer Bærum på bekostning av dens verdifulle natur- og kulturlandskaper – som vi aldri får tilbake.

Når skal politikerne virkelig begynne å prioritere natur- og kulturlandskapsverdiene?

Wenche Landaas

Steinerskolen i Bærum

Steinerskolen i Bærum er en frittstående skole, som ligger idyllisk til på Grav gård i østre Bærum. Vi har 3 barnehageavdelinger, 1.-10. klasse og 1.-3. videregående med musikk- og teaterlinje, allmennfaglig linje med fordypning i film/media, musikk og kunsthøgskolefag.

Vi er en del av et pedagogisk alternativ, som i Norge omfatter mer enn 30 Steinerskoler fra Kristiansand i sør til Tromsø i nord. Det finnes over 1000 Steinerskoler, fordelt i alle verdensdeler.

Steinerskolens fagplan legger vekt på at elevene skal få utvikle seg gjennom en stor grad av kunstnerisk og praktisk egenaktivitet, som er integrert i alle fagområder, også de teoretiske.

Henv. Steinerskolen i Bærum
Adr: Grav gårdsvei 5, 1358 Jar
Tlf. 67 16 22 70
E-post: grav@steinerskolen.no
www.steinerskolen-i-baerum.no